

орієнтувальні навички виявляються в спостережливості й орієнтуванні в ситуації дії чи діяльності; навички антиципації й контролю рухів, дій; та самоконтролю і можуть здійснюватися залежно від наявності прогнозу: найближчого, віддаленого і перспективного розвитку дії.

ЛІТЕРАТУРА

1. Выготский Л.С. Развитие высших психических функций / Л.С. Выготский. - М.: Изд-во АПН РСФСР 1960.- 498 с.
2. Клименко В. В. Фізкультура і естетичне виховання / В. В. Клименко, В.Ф. Омельчук, - К.; Радянська школа, 1987.36 с.
3. Клименко В. В. Психологія спорту / В. В. Клименко// навч.посіб. для студ. вищ. навч. закл.– К.: МАУП, 2007.–432 с.
4. Лемешко О.С. Елементи проблемного навчання руховим діям / О.С. Лемешко, С.П. Попович //Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць. Випуск 17/ Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського; головний редактор В.М. Костюкевич. – Вінниця: ТОВ «Планер», 2014. - С.194-199
5. Bly, Lois. Motor Skills Acquisition Checklist. San Antonio, TX: Therapy Skill Builders, 2003.
6. Landy, J.M., & K. Burrige. 2000. Ready to use fundamental motor skills & movement activities for young children. West Nyack, NY: Center for Applied Research in Education.
7. Little, T.L., & L. Yorke. 2003. Why motor skills matter. New York: McGraw-Hill.

796.011.1:159.947.5

Лібович Христина, Левків Володимир

Львівській державний університет фізичної культури, Національний університет ім. І. Франка

ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ ЗА НАПРЯМОМ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

Більшість студентів, які навчаються за напрямом «фізичне виховання», мають схильність до педагогічної діяльності. Найбільший інтерес у студентів викликають професії тренера викладача і вчителя фізичної культури. 90% студентів мають стійку зовнішню або внутрішню позитивну мотивацію працювати в галузі.

Ключові слова: *фізичне виховання, професійна мотивація, професійна діяльність, класифікація професій, типи професій, тренер викладач, вчитель фізичної культури.*

Лібович Христина, Левків Володимир. Профессиональная мотивация студентов обучающихся по направлению «Физическое воспитание». *Большинство студентов, обучающихся по направлению «физическое воспитание», имеют склонность к педагогической деятельности. Наибольший интерес у студентов вызывают профессии тренера преподавателя и учителя физической культуры. 90% студентов имеют устойчивую внешнюю или внутреннюю положительную мотивацию работать в отрасли.*

Ключевые слова: *физическое воспитание, профессиональная мотивация, профессиональная деятельность, классификация профессий, типы профессий, тренер преподаватель, учитель физической культуры.*

Libovych H., Levkiv V. Professional motivation of students which study after direction "physical edycation". *The majority of students enrolled in "physical education" tend to educational activities. The greatest interest in students caused the profession of teacher trainer and teacher of physical culture. 90% of students should have a stable external or internal positive motivation in job. The efficiency of the process of preparing students enrolled in "physical education" depends on the orientation of students to master teaching profession. Professional competence is determined by the level of students' abilities and other personal characteristics of the individual, including motivation. To study the motivation of students enrolled in "physical education", we used the following diagnostic techniques: "Determining the type of future careers", "Diagnosis of identity in professional activities in the" physical culture and sport", "Career orientation" "Types of motivation of professional activity." Based on the results, we can say that the state of professional motivation depends on whether assesses student learning activity compared with his own, real abilities and level of achievement, and motivation influence on professional opinion of peers with varying levels of abilities.*

Key words: *physical education, professional motivation, professional activities, classification of occupations, types of occupations, teacher trainer, teacher of physical education.*

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Ефективність процесу підготовки студентів, які навчаються за напрямом «фізичне виховання» залежить від орієнтованості студентів на оволодіння педагогічною професією. Професійна придатність студентів визначається рівнем розвитку здібностей та інших особистісних властивостей індивіда, зокрема мотивації. Під мотивацією в психології розуміють сукупність факторів, що організують і спрямовують поведінку індивіда. Усі спонукальні джерела активності особистості об'єднуються поняттям мотиваційної сфери, яка включає потреби, інтереси, прагнення, захоплення, переконання, установки, ідеали, наміри тощо. До особистісно-індивідуальних чинників, що підсилюють професійну орієнтацію студентів відносяться: схильності, здібності, покликання, темперамент, характер, особистісні якості. На думку А.А. Деркача, позитивні зміни в мотиваційній сфері особистості під час професійної діяльності підсилюють розвиток здібностей, необхідних для її виконання [5]. В.Г. Казаков і Л.Л. Кондратьєва відзначають, що покликання до педагогічної професії може виникнути у процесі успішної діяльності без наявності попереднього потенційного покликання і навіть всупереч сумнівам у своїх здібностях [6]. Це ж підтверджує і Є.О.Клімов, що ні індивідуальні, ні суб'єктивні, ні особистісні особливості самі по собі і по-різному не мають вирішального успіху чи неуспіху у діяльності [4]. Вивчення структури професійно-орієнтованої мотивації студентів педагогічних ВНЗ, знання мотивів, що спонукають до роботи у сфері освіти, дозволить обґрунтовано вирішувати завдання підвищення ефективності педагогічної діяльності: правильно здійснювати професійний добір, навчання, планування професійної кар'єри [6]. Одним з найважливіших компонентів педагогічної діяльності є мотиваційний комплекс особистості: мотивація навчальної та професійної діяльності, мотивація успіху, фактори привабливості

професії для студентів, що навчаються в педагогічному вузі. Правильне виявлення професійних схильностей, інтересів і мотивів є важливим прогностичним чинником задоволеності професією в майбутньому. Ставлення до майбутньої професії, мотиви її вибору є надзвичайно важливими факторами, що зумовлюють успішність професійного навчання [5]. Під професійною мотивацією, під час навчальної діяльності студентів розуміється сукупність чинників і процесів, які, спонукають і скеровують особу до вивчення майбутньої професійної діяльності. Професійна мотивація виступає як внутрішній рушійний чинник розвитку професіоналізму і особи, оскільки тільки на основі її високого рівня формування, можливий ефективний розвиток професійної освіченості і культури особистості [6]. При цьому, під мотивами професійної діяльності розуміється усвідомлення предметів актуальних потреб особистості (одержання вищої освіти, саморозвитку, самопізнання, професійного розвитку, підвищення соціального статусу і т.д.), що задовольняються за допомогою виконання навчальних завдань і спонукають його до вивчення майбутньої професійної діяльності. На практиці вивчення професійної мотивації необхідно проводити на різних етапах розвитку особистості студента, оскільки результат буде різним залежно від пізнавальних і широких соціальних мотивів, а також і від рівнів: по ієрархічності навчальної мотиваційної сфери, усвідомленим їх формам; по гармонійності і узгодженості окремих мотивів між собою; по стабільності і стійкості позитивно забарвлених мотивів; по наявності мотивів орієнтованих на тривалу, тимчасову, перспективу; по дієвості мотивів і їх впливу на поведінку і т.д. Все це дозволяє оцінити зрілість професійної мотиваційної сфери [5]. На думку П. П. Блонського, люди йдуть і освоюють ту або іншу професію, не задаючись питанням, чи відповідають вони за своїми якостям цій професії [2]. Встановити особистісні якості, необхідні для педагогічної діяльності, при професійному відборі непросто через досить широкий їх спектр. Науковці об'єднують особистісні якості індивіда у три групи: якості, що базуються на психічних процесах; якості, що характеризують спрямованість на педагогічну діяльність; якості, що відображають потенційне покликання до професії. Останні лежать в основі професійної придатності [6]. Основними серед них є наступні: громадянські якості; відношення до праці, інтерес до професії, перевага даної галузі праці; дієздатність; навички; досвід. Науковець стверджує, що творцем профпридатності є сам суб'єкт діяльності, а сама придатність – як якість формується в діяльності, а не передається спадково [7]. Н.С.Лейтес [5] виділив основні ознаки прояву схильності до педагогічної діяльності: тривале і стійке прагнення особистості до діяльності, успішність виконання цієї діяльності, творчий характер діяльності, стійкість інтересу до галузі педагогічних знань, прагнення до постійного накопиченню цих знань; важливим є також вияв людиною волі, наполегливості, готовності пожертвувати чимось заради успіху діяльності.

Мета: Удосконалити ефективність процесу професійної підготовки студентів які навчаються за напрямом «фізичне виховання»

Завдання дослідження: 1. Визначити особливості само ідентифікації студентів, які навчаються за напрямом «фізичне виховання», з професіями галузі фізичної культури і спорту. 2. Визначити очікування студентів, які навчаються за напрямом «фізичне виховання», від професійної діяльності. Для вивчення мотивації студентів, які навчаються за напрямом «фізичне виховання», до професійної діяльності застосовувалися наступні діагностичні методики: «Визначення типу майбутньої професійної діяльності (ДДЗ за Є.Клімовим)», «Діагностика самоідентифікації в професійній діяльності в галузі «фізична культура і спорт» (за С.В. Єрьогіною)», «Кар'єрна орієнтація», «Типи мотивації професійної діяльності (за К. Замфір)». У дослідженні взяли участь 86 студентів першого курсу Львівського державного університету фізичної культури, які навчаються за напрямом «фізичне виховання»

Результати дослідження. Методика «Визначення типу майбутньої професійної діяльності (ДДО за Є.Клімовим)» призначена для виявлення схильності до професій відповідно до класифікації типів професій Є. Клімова. Її можна використовувати при профорієнтації як підлітків так і дорослих. Зміст методики: випробуваний повинен у кожній з 20 пар запропонованих видів діяльності вибрати тільки один вид і у відповідній клітині аркуша відповідей поставити знак «+». Лист відповідей зроблений так, щоб можна було підрахувати число знаків «+» в кожному з 5-ти стовпців. Кожен з 5-ти стовпців відповідає певному типу професії, а саме: 1. «Людина-природа» - всі професії, пов'язані з рослинництвом, тваринництвом і лісовим господарством. 2. «Людина-техніка» – всі технічні професії галузі. 3. «Людина-людина» – всі професії, пов'язані з обслуговуванням людей, зі спілкуванням, зокрема професії, пов'язані з навчанням і вихованням людей, організацією дитячих колективів. 4. «Людина-знакова система» – всі професії, пов'язані з обрахуванням, цифровими та буквеними знаками. 5. «Людина - художній образ» – всі творчі спеціальності.

За результатами опитування визначається найбільш оптимальний тип професії, якому респондент поставив максимальне число знаків «+», і робиться висновок про схильності респондента до цього типу професій.

На рис.2.1 подано результати опитування за даною методикою.

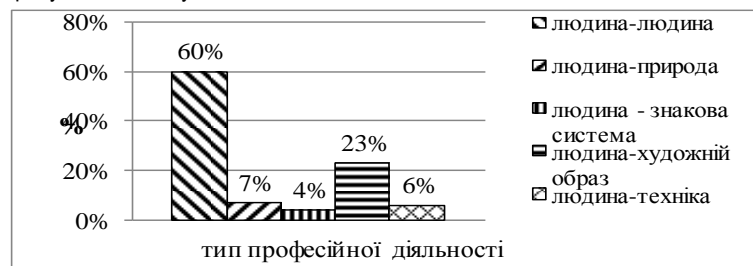

Рис. 1. Самоідентифікація студентів 1 курсу (n=86) ЛДУФК за типом професійної діяльності людини

Як видно з рисунка, типологічна діагностика особистості за Клімовим виявила, що 60% студентів ідентифікували себе з професіями типу «людина-людина», 7% студентів – з професіями типу «людина природа», 4% студентів – з професіями типу «людина-знакова система», 23% студентів – з професіями типу «людина-художній образ» та 6% студентів – з професіями типу «людина техніка». Отже, переважна більшість студентів має схильності до педагогічної діяльності, майже чверть студентів вказали на переважання у них творчих здібностей, що теж можна вважати позитивним чинником майбутньої педагогічної

діяльності. Методика «Діагностика самоідентифікації в професійній діяльності в галузі «фізична культура і спорт» (за С.В. Єрґоїною)) проводилася з метою виявлення інтересу у студентів до різних професій фізкультурно-спортивної галузі. Опитувальник був складений на основі професіограм, розроблених для різних посад працівників галузі «Фізична культура і спорт». Результати опитування подані на рис. 2. Як видно з рисунку, діагностика самоідентифікації в професійній діяльності галузі «фізична культура і спорт» показала різні професійні інтереси студентів. Зокрема для 5% студентів привабливою є професійна діяльність на посаді директора спортивної споруди, для 9% студентів – директора спортивної школи, для 12% студентів – директора спортивного клубу, для 9% студентів – керівника фізичного виховання, для 7% студентів – педагога додаткової освіти, для 17% студентів – тренера-викладача, для 11% студентів – інструктора з фізичного виховання, для 4% студентів – інструктора-методиста спортивної школи, для 12% студентів – методиста з фізичного виховання і спорту, для 13% студентів – вчителя фізичного виховання.

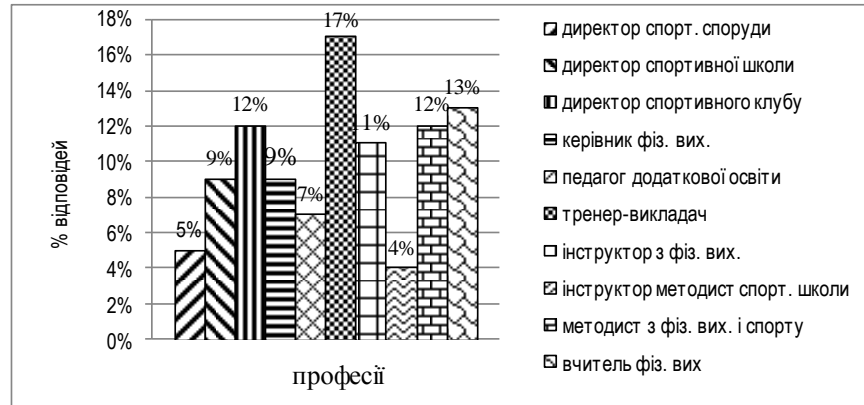

Рис. 2. Самоідентифікація студентів 1 курсу (n=86) ЛДУФК з професіями галузі фізичної культури і спорту

Результати опитування вказують на широкий спектр інтересів до професійної діяльності у студентів. Найбільший інтерес викликали професії тренера-викладача (17%) і вчителя фізичної культури (13%). На нашу думку, це пов'язано з найбільшим поширенням цих професій у сучасному суспільстві. Більше 10% респондентів вибрали професію інструктора з фізичного виховання (11%) та методиста з фізичного виховання і спорту (12%), що пов'язано і постійном зростанням кількості фізкультурно-оздоровчих закладів, в яких ці професії запотребовані. Слід відмітити, що третина студентів прагне працювати на керівних посадах (директор спортивного клубу (12%), директор спортивної школи і керівник фізичного виховання (по 9%), директор спортивної споруди (5%). Методика «Кар'єрна орієнтація» проводилася з метою визначення у студентів мотивів очікування від здобуття професії у фізкультурно-спортивній галузі. Результати опитування подані на рис. 2.3.

Результати дослідження виявили, що 18% студентів орієнтуються на свою професійну діяльність як на стиль життя, 11% студентів – на підприємництво, 10% студентів – на стабільність роботи, 14% студентів кидають виклик професії, 24% студентів керуються гуманістичними мотивами, 13% студентів мають на меті отримати незалежність завдяки своєму кар'єрному росту, 10% студентів прагнуть бути професійно компетентними в обраній сфері діяльності.

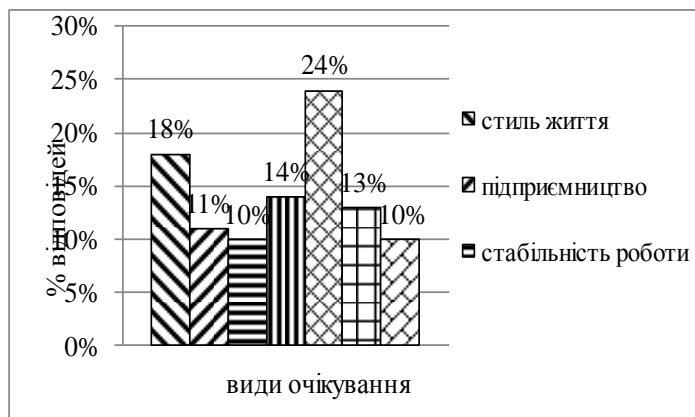

Рис. 3. Очікування студентів 1 курсу (n=86) ЛДУФК від обраної ними професії в галузі фізичної культури і спорту.

Як видно з рисунка, гуманістичні мотиви та стиль життя є найвагомішими мотивами очікування студентів від професійної діяльності. Зазначені мотиви, на які орієнтується більше 40% респондентів, можна пов'язати з прагненням до комунікативної діяльності, з цілеспрямованим і розміреним наданням фізкультурно-спортивних послуг населенню. Разом з тим, майже 40% респондентів, орієнтуючись на підприємництво, виклик професії та незалежність, розглядають професійну діяльність у фізкультурно-спортивній галузі як механізм реалізації своєї активності та прагнуть пошуку нових шляхів розвитку галузі. Найменше приваблюють студентів першого курсу мотиви стабільності роботи та професійної компетентності, які можна пов'язати з особистісним розвитком.

ВИСНОВКИ

На підставі аналізу наукової літератури встановлено професійно важливі якості фахівців галузі фізичного виховання. В результаті дослідження виявлено потребу у розробці і впровадженні методики визначення схильності студентів до різних

професій фізкультурно-спортивної діяльності на підставі вивчення особистісних характеристик та інтересів студентів. На основі результатів аналізу, можна констатувати, що стан професійної мотивації залежить від того, чи оцінює студент учбову діяльність порівняно з його власними, реальними можливостями і рівнем досягнень, а також вплив на професійну мотивацію думка однолітків з тим або іншим рівнем здібностей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Блонский П. П. Албука труда (введение в трудоведение) / Блонский П. П. - М. 1999. – 47 с.
2. Деркач А. А. Методолого-прикладные основы акмеологических исследований / Деркач А. А. – М.: Московская типография IV, 1999. – 408с.
3. Казаков В. Г. Психология : учебник для индуст.-пед. тех.-мов. / Казаков В. Г., Кондратьева Л. Л. – М. : Высшая школа, 1989. – 383 с.
4. Климов Е. А. Пути в профессионализм (Психологический взгляд): Учебное пособие / Учебное пособие / Климов Е. А. – М. Московский психолого-социальный институт; Флинта, 2003. – 320 с.
5. Лейтес Н. С. Возрастная одаренность и индивидуальные различия: избр. тр. / Лейтес Н. С. - М.: Ин-тпракт. психологии. – Воронеж : МОДЭК, 1997. – 448 с.
6. Professional Orientation to Counseling. Professional Orientation to Counseling, NC, 2000. 400p.
7. Orientation to the Counseling Profession: Advocacy, Ethics, and Essential Professional Foundations. Bradley T. Erford. Maryland. 2013. 592p.

УДК 378.037:796:613:001

Логвиненко О.Б.

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

ЗДОРОВИЙ СПОСІБ ЖИТТЯ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ ЙОГО ІНТЕГРАТИВНОСТІ

У статті аналізується важливість здорового способу життя як інтегрованого явища та його реалізація у життєдіяльності майбутніх педагогів. На основі констатуючого експерименту розкриваються позитивні та негативні аспекти цього процесу. Наводяться пропозиції респондентів щодо його удосконалення. На основі одержаних дослідницьких результатів представлено узагальнюючі висновки.

Ключові слова: здоров'я, спосіб життя, здоровий спосіб життя, фізична культура, спорт, рухова активність, інтеграція, система, цінність, дослідження.

Логвиненко А.Б. Здоровий образ жизни будущих педагогов в контексте его интегративности. В статье анализируется важность здорового образа жизни как интегрированного явления и его реализация в жизнедеятельности будущих педагогов. На основе констатирующего эксперимента раскрываются положительные и отрицательные аспекты этого процесса. Приводятся предложения респондентов в контексте его совершенствования. На основе полученных исследовательских результатов подано обобщающие выводы.

Ключевые слова: здоровье, образ жизни, здоровый образ жизни, физическая культура, спорт, двигательная активность, интеграция, система, ценность, исследование.

Lohvynenko O.B. Healthy lifestyle of future teachers' in the context of its integrative notion. The importance of healthy style of life as the integrative phenomenon and its realization in the life activities of the future teachers are under analysis in the article. Healthy lifestyle of the people, especially schoolchildren and youth, is an actual problem from theoretical and practical points of view. In the state documents and scientific works it is stressed that in a part of our youth the irresponsible treatment of their health and the non-execution of healthy lifestyle are observed. It is underlined that scientists investigate different aspects of this problem: the notion of "healthy lifestyle", the means of its formation, the role of physical culture and sport in this process, the improvement of training teachers of physical culture and so on. The healthy lifestyle is analyzed as a complicated, integrative and systematized notion. The notions "health" and "healthy style of life" form its contextual background. The irresponsible treatment of the personal health, optimal moving activity, the absence of bad habits, the following of routine of study, work, rest, rational nourishment etc. are concerned by scientists to the main components of the healthy style of life. The pursued among the students research found out positive and negative characteristic features of execution of healthy lifestyle. The students understand it as an important characteristic feature of their life, but admit non-execution of its rules. The violation of rational nourishment and rest, existence of bad habits, low moving activity etc. are concerned to deflections of healthy lifestyle. In the article it is pointed out that the students determined the main actions which could help to strengthen the execution of healthy lifestyle among them. They pointed out the existence of modern sport complexes, interesting meeting with well-known sportsmen etc.

Key words: health, lifestyle, healthy lifestyle, physical culture, sport, integration, system, value, investigation.

Питання здорового способу життя населення, особливо шкільної та студентської молоді, набули в останні роки значної актуальності в теоретичному і практичному значенні. Це пов'язано як із важливістю названої проблеми в суспільному та особистісному житті, так і незадовільним станом її практичної реалізації, що негативно позначається на стані здоров'я молодого підростаючого покоління. У державних документах ("Державній програмі розвитку фізичної культури і спорту на 2007-2011 роки", "Цільовій комплексній програмі "Фізичне виховання – здоров'я нації", "Щорічній доповіді президентів України, Верховній Раді, Кабінету міністрів України про становлення молоді в Україні (1991-2011 роки)" та інших) наводяться у цьому контексті численні приклади. Зазначається, що майже 90 % дітей, учнів і студентської молоді мають відхилення у здоров'ї. За даними Міністерства охорони здоров'я України (2010р.) за час навчання у загальноосвітньому закладі школярі втрачають щонайменше третину свого